

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA

úsek inšpekčnej činnosti

Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

Správa o stave odstránenia nedostatkov zistených pri inšpekciách v školách pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v školskom roku 2018/2019

Štátna školská inšpekcia vykonala 23 následných inšpekcií (NI) vo všetkých krajoch Slovenskej republiky s cieľom zistiť stav odstránenia nedostatkov zistených pri inšpekciách v školách pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ŠVVP). Následné inšpekcie sa realizovali v 23 špeciálnych školách a školských zariadeniach, z nich 20 v špeciálnych základných školách, 1 v liečebno-výchovnom sanatóriu a 2 v reedukačných centrách. Z uvedeného počtu subjektov bolo 20 štátnych, 1 cirkevné a 2 súkromné. Vyučovaci jazyk slovenský malo 20 subjektov a 1 škola slovenský a maďarský. Z celkového počtu vykonaných NI 1 bola vykonaná po komplexnej inšpekcii, 19 po tematickej inšpekcii, 1 po informatívnej a 2 po NI.

Štátna školská inšpekcia podľa závažnosti zistených nedostatkov uplatnila voči hodnoteným subjektom celkom 154 opatrení na ich odstránenie, z toho 68 odporúčaní, z ktorých 88,1 % akceptovali. Riaditelia škôl prijali 77 opatrení, z ktorých 86,7 % splnili a 2 sa nedali hodnotiť¹. Štátna školská inšpekcia uložila 9 opatrení, z ktorých 8 splnili a jedno opatrenie sa nedalo hodnotiť.

Tab. 1 Prehľad uplatnených opatrení

Spolu	154					
z toho	odporúčania		opatrenia prijaté zo strany hodnoteného subjektu		opatrenia uložené ŠŠI	
Počet	68		77		9	
z toho	akceptované		splnené		splnené	
	59	88,1 %	65	86,7 %	8	88,9 %
	neaktuálne		neaktuálne		neaktuálne	
	1	1,5 %	0	0 %	0	0 %
	nedá sa hodnotiť		nedá sa hodnotiť		nedá sa hodnotiť	
0	0 %	2	2,6 %	0	0 %	

Nedostatky zistené pri inšpekciách

Uplatnené *odporúčania* na odstránenie zistených nedostatkov sa týkali

riadenia školy

- ✓ neaktualizovanie jednotlivých častí školského vzdelávacieho programu,
- ✓ nevypracovanie stratégie na riešenie záškoláctva v školách s nepravidelnou školskou dochádzkou,
- ✓ neúplne rozpracovanie vnútorného systému kontroly a hodnotenia žiakov (bez určenia kritérií, foriem, metód a prostriedkov hodnotenia),

¹ Nedá sa hodnotiť – posudzuje sa v súvislosti s aktuálnymi zmenami vzniknutými v hodnotenom subjekte.

- ✓ neaktualizovanie Návrhov na vzdelávanie žiaka so ŠVVP (nedopĺňanie zoznamu príloh),
- ✓ nezpracovanie osobitostí a podmienok vzdelávania žiakov s mentálnym postihnutím pochádzajúcich z marginalizovanej rómskej komunity na podmienky školy v školskom vzdelávacom programe,
- ✓ nevypracovanie reálneho obsahu vzdelávania v IVP podľa psychických a fyzických možností a predpokladov žiakov s ťažkým a viacnásobným postihnutím,
- ✓ nekomplexné vedenie triednej dokumentácie a dokumentácie žiakov školy,
- ✓ nezapájanie zákonných zástupcov do spoločenských, kultúrnych a vzdelávacích podujatí školy,

zabezpečenia podmienok výchovy a vzdelávania žiakov

- ✓ nevytvorenie optimálnych podmienok na vyučovanie predmetu pracovné vyučovanie (nezriadenie školskej dielne, cvičnej kuchynky),
- ✓ neustanovenie koordinátora prevencie sociálno-patologických javov a nerealizovanie aktivít na prevenciu šikanovania,

výchovno-vzdelávacieho procesu

- ✓ nedostatočné využívanie názorných učebných pomôcok na vyučovaní.

Uplatnené *opatrenia* prijaté hodnotenými subjektmi a *opatrenia uložené školskou inšpekciou* sa týkali

školského vzdelávacieho programu

- ✓ nevypracovanie školského vzdelávacieho programu v súlade so štátnym vzdelávacím programom (nezaradenie jednotlivých vyučovacích predmetov do vzdelávacích oblastí, nedodržanie poznámok k rámcovému učebnému plánu, absencia učebného plánu v nereformných ročníkoch),
- ✓ nezverejnenie školského vzdelávacieho programu na verejne prístupnom mieste,

riadenia školy

- ✓ prijímanie žiakov do špeciálnej základnej školy (bez preukázateľného zdravotného postihnutia a bez písomnej žiadosti ich zákonného zástupcu, bez písomného vyjadrenia zariadenia výchovného poradenstva a prevencie, bez špeciálnopedagogického vyšetrenia poradenským zariadením),
- ✓ nezabezpečenie rediagnostického psychologického vyšetrenia žiakov (po absolvovaní prvého roku povinnej školskej dochádzky a kontrolných psychologických a špeciálnopedagogických vyšetrení žiakov, pri zmene vzdelávacieho variantu, v inom poradenskom zariadení, ako bola realizovaná prvotná diagnostika),
- ✓ nevydanie rozhodnutia o oslobodení od povinnosti dochádzať do školy žiakom, ktorým zdravotný stav neumožňuje účasť na vzdelávaní v škole,
- ✓ nesúlady počtu hodín stanovených v učebnom pláne s rozvrhom hodín,

- ✓ nevypracovanie školského poriadku podľa príslušného právneho predpisu a jeho neprerokovanie v pedagogickej rade a v rade školy,
- ✓ poskytovanie vzdelávania v priestore mimo hlavného sídla školy nezaradeného do siete škôl a školských zariadení,
- ✓ nevypracovanie IVP pre žiakov s ťažkým stupňom mentálneho postihnutia a pre žiakov s viacnásobným postihnutím,

zabezpečenia podmienok výchovy a vzdelávania žiakov

- ✓ nedodržanie počtu žiakov v ŠKD.

Záver

Riaditelia hodnotených subjektov *akceptovali 88,1 % uložených odporúčaní*, čo prispelo k skvalitneniu oblasti riadenia školy a zlepšeniu podmienok výchovy a vzdelávania. Rozpracovanie osobitostí a podmienok vzdelávania žiakov z marginalizovanej rómskej komunity v školskom vzdelávacom programe bolo predpokladom pochopenia špecifik a zvláštností ich kultúry, filozofie myslenia, historických determinantov správania s pozitívnym dopadom na uplatňovanie individuálneho prístupu v ich edukácii so zreteľom na sociokultúrne prostredie. Prijatie konkrétnych preventívnych opatrení proti záškoláctvu a zapojenie zákonných zástupcov do činnosti školy malo pozitívny vplyv na školskú dochádzku a riešenie výchovno-vzdelávacích ťažkostí. *Neakceptovanie 12 % uložených odporúčaní* malo vplyv na pretrvávajúce nedostatky v riadení škôl. Absencia prijímania účinných opatrení a zovšeobecnenia výsledkov kontrolnej činnosti mali vplyv na obsah spracovania IVP a ich následné uplatňovanie v praxi, ako aj na kompletnosť vedenia pedagogickej dokumentácie a dokumentácie žiakov v špeciálnych základných školách.

Prínosom *splnenia 86,7 % prijatých opatrení zo strany hodnotených subjektov a splnenia uložených opatrení školskou inšpekciou* bolo dodržiavanie právnych predpisov, ktoré súviseli so zabezpečením prijímania žiakov do ŠZŠ, so zabezpečením podmienok výchovno-vzdelávacieho procesu a s vedením ich dokumentácie. Úprava učebného plánu viedla k zosúladieniu s rámcovým učebným plánom pre príslušný stupeň mentálneho postihnutia. Doplnením chýbajúcich častí a spracovaním učebných plánov v kvalite umožňujúcej realizáciu výchovy a vzdelávania v súlade s princípmi a cieľmi sa zvýšila výpovedná hodnota školského vzdelávacieho programu. Všetkým žiakom, ktorým zdravotný stav neumožňoval pravidelnú účasť na vzdelávaní v škole, bolo po vydaní rozhodnutia o individuálnom vzdelávaní zabezpečené požadované vzdelávanie v odporúčanom rozsahu. Individuálne vzdelávacie programy pre žiakov umožnili rešpektovanie ich osobitostí a miery zdravotného postihnutia, boli predpokladom zabezpečenia rozsahu a obsahu edukácie vzhľadom na ich zdravotný stav, diagnózu a stupeň mentálneho postihnutia. Dodržanie ustanoveného počtu žiakov v ŠKD vytváralo predpoklad zabezpečenia bezpečnosti a ochrany zdravia. *Nesplnenie 13 % prijatých opatrení* malo vplyv na kvalitu ŠkVP v oblasti spracovania učebných plánov, učebných osnov pre žiakov s mentálnym postihnutím čo sa negatívne prejavilo v edukačnom procese.

Odporúčania a podnety

Riaditeľom škôl a školských zariadení

- ✓ prijímať žiakov do špeciálnych škôl na základe komplexnej diagnostiky odbornými zamestnancami poradenských zariadení,
- ✓ skvalitniť obsah spracovania individuálneho vzdelávacieho programu s jeho prispôbením aktuálnym požiadavkám, možnostiam a zdravotnému znevýhodneniu žiakov,
- ✓ zabezpečiť včasnú realizáciu rediagnostických psychologických vyšetrení žiakov po absolvovaní prvého roku povinnej školskej dochádzky a kontrolných psychologických a špeciálnopedagogických vyšetrení žiakov v inom poradenskom zariadení, ako bola realizovaná prvotná diagnostika,
- ✓ vypracovať vnútorný systém kontroly a hodnotenia žiakov s rešpektovaním rozsahu ich zdravotného znevýhodnenia,
- ✓ realizovať účinnú a dôslednú kontrolu splnenia prijatých opatrení, využívať zistenia a výsledky kontroly na skvalitnenie edukačného procesu,
- ✓ vydávať rozhodnutia riaditeľa školy v súlade s právnymi predpismi,
- ✓ viesť pedagogickú dokumentáciu a ďalšiu dokumentáciu v súlade s právnymi predpismi.

Odbor školstva, okresné úrady v sídle kraja

- ✓ usmerňovať riaditeľov škôl a školských zariadení v problematike právnych predpisov a ich uplatňovania v jednotlivých organizačných zložkách a typoch škôl či školských zariadeniach.